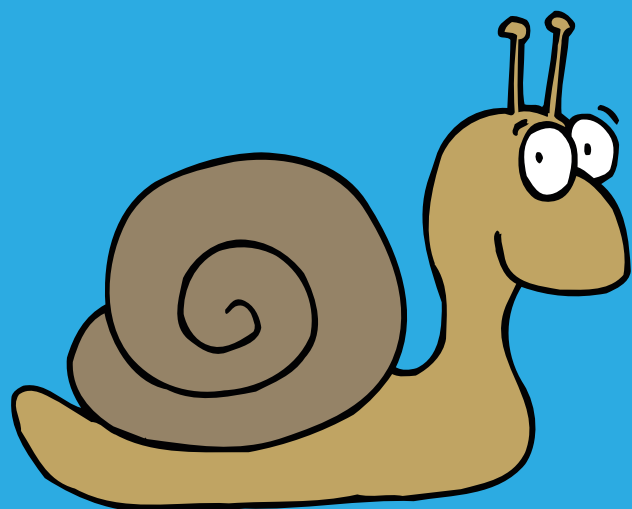

PEDAGOŠKO GRADIVO

PLANETU PRIJAZNE POPOTNICE

Šopek modrosti
za zeleni planet!

SKRBNO ODPADKE LOČUJEM IN NARAVO SPOŠTUJEM

ZELENA DEJANJA

***Vedno za odpadke poiščem primeren koš
in jih skrbno ločujem.***

***Odpadek zadržim pri sebi, dokler ne najdem pravega
koša oz. zabojnika.***

***Če vidim na tleh odpadke, ga pobrem in vržem
v primeren koš.***

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Samo pravilno ločeni in v pravilne zabojnike oddani odpadki dobijo možnost, da so reciklirani in ponovno uporabljeni.
- Si vedel, da se recikliranega papirja lahko izdelava nov papir že v samo nekaj dneh?
- Napačno ločevanje pogosto povzroči, da odpadki končajo v sežigu ali na odlagališču.

- Mnogokrat imamo potrebo takoj odložiti odpadke (papirčke, plastenke, žvečilke ...), ko nastanejo. Nič hudega ni, če zabojnika ali ustreznega koša za ločeno zbiranje odpadkov takrat ni na vidiku. Odpadek lahko pospravimo v torbo in ga ob priliki odvržemo v pravi zabojnik.
- Vedno je bolje, da odpadke nekaj minut nosimo s seboj, kot da povzročamo dolgotrajno škodo okolju. Plastenka, ki konča v naravi, se namreč razgrajuje tudi do 450 let, žvečilka pa več kot 100 let.

- Zakaj ne bi vsi prispevali k temu, da je naša okolica čista, naše mesto pa urejeno in pospravljeno?
- Majhna dejanja imajo velik pomen!

SKRBNO ODPADKE LOČUJEM IN NARAVO SPOŠTUJEM

ZELENA DEJANJA

Tudi mi smo del narave, spoštujemo jo.

***Plastenke in pločevinke pred odlaganjem stisnem
in čim bolj sploščim, da zavzamejo manj prostora.***

Uporabljeno embalažo ponovno uporabim.

Popravim stvari, če se pokvarijo.

Izogibam se izdelkom z veliko embalaže.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Ker vse v naravi kroži, lahko nečista narava škoduje vsem živim bitjem.
- V naravi se odpadki ne "izgubijo", ampak tam ostanejo in se razgrajujejo desetletja ali stoletja.
- Ravnanje z odpadki ni le okoljsko, ampak tudi zdravstveno vprašanje, saj ljudje zaužijemo veliko mikroplastike preko vode in hrane.
- Odpadki v naravi vplivajo tudi na ekosistem - živali jih lahko zamenjajo za hrano ali se vanje zapletejo.

- Tako jih lahko v zabojnik spravimo več, odvozov je manj in posledično je narava manj obremenjena.

- Kozarec za vlaganje lahko postane lonček za svinčnike, škatla pa skrivališče za igrače.

- Velikokrat lahko nekaj, kar smo želeli zavreči, popravimo, zašijemo in še dolgo uporabljamo.
- Stara majica lahko z malo kreativnosti postane tudi nakupovalna vrečka, iz starih kavbojk pa si lahko sešijemo novo torbico.

- Manj embalaže pomeni manj odpadkov.

SKRBNO NAKUPUJEM, OBLAČILA IN IGRAČE IZMENJUJEM

ZELENA DEJANJA

Na dogodkih in prireditvah se izognem kupovanju izdelkov, ki jih ne morem dolgo uporabljati.

Kupim, kar je nekdo izdelal sam ali je iz naravnih materialov.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Ceneni izdelki imajo kratko življenjsko dobo. Mnogokrat so hitro pokvarljivi, pripeljeni iz daljnih krajev, narejeni iz vprašljivih materialov in kmalu postanejo odpadki, ki ga največkrat ne moremo reciklirati.
- Nakup lokalnih produktov podpira domače ustvarjalce. Lokalni izdelki pogosto nastajajo v manjših serijah z več pozornosti do materialov in postopkov.
- Naravni materiali se lažje razgradijo ali reciklirajo.
- Najlepša darila so doživetja – raziskave kažejo, da ljudje dlje ohranimo spomin na izkustvo kot na fizične dobrine.
- Lokalno proizvedeni izdelki ali podarjena izkušnja imajo manjši okoljski odtis kot množično proizvedeni spominki.

SKRBNO NAKUPUJEM, OBLAČILA IN IGRAČE IZMENJUJEM

ZELENA DEJANJA

Oblačila si izmenjujem s prijatelji, premajhne obleke podarim mlajšim otrokom.

Igrače, s katerimi se ne igram več, podarim mlajšim otrokom ali pa vrtcu

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Tekstilna industrija je ena najbolj obremenjujočih za okolje – porablja veliko virov in energije ter povzroča izpuste toplogrednih plinov.
  - Sintetična vlakna pri pranju sproščajo mikroplastiko, ki konča v rekah in oceanih.
  - Kroženje oblačil (izmenjava, ponovna uporaba) bistveno zmanjša količino odpadkov in podaljša življenjsko dobo izdelkov.
  - Modna industrija porabi veliko vode – za približno 35.000 olimpijskih bazenov na leto, oblačila pa lahko za razgradnjo potrebujejo tudi 200 let.
-
- Igrače so pogosto narejene iz kombinacije materialov, kar otežuje recikliranje, zato je ponovna uporaba najbolj trajnostna rešitev.
  - S podarjanjem igrače podaljšamo njeno življenjsko dobo in zmanjšamo potrebo po novih proizvodih.
  - Na ta način spodbujamo tudi kroženje izdelkov in hkrati delimo dobro voljo.

SKRIBNO POTUJEM IN NAJRAJE SVET PEŠ RAZISKUJEM

ZELENA DEJANJA

Na izlete in dogodke, ki so v domačem kraju, grem s kolesom ali peš.

Na daljše poti z avtom se odpravim skupaj z družino in povabim, da se nam v avtu pridružijo še prijatelji.

Če je mogoče, se na izlet odpravim z vlakom ali avtobusom.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Več avtomobilov zahteva več parkirišč, več cest in pomeni več izpustov.
- Manj avtomobilov pomeni več zelenih površin, igrišč, manj hrupa in tudi manj nevarnosti.
- Hoja in kolesarjenje imata še dodatno vrednost – sta obliki gibanja, ki pozitivno vplivata na zdravje, zmanjšujeta stres in izboljšujeta počutje. Tako skrbimo za svoje zdravje in za čist zrak.
- Združevanje prevozov pomeni več druženja že na poti-potovanje postane priložnost za pogovor, sodelovanje in skupno izkušnjo.
- Avto manj na cesti pomeni manj porabljenega goriva in manj izpustov.
- Javni prevoz je energetsko učinkovitejši kot osebni avtomobil.
- Uporaba javnega prevoza zmanjšuje prometno gnečo in prispeva k bolj mirnemu mestnemu okolju.
- Vlak lahko naenkrat prepelje več sto ljudi ob bistveno nižjem ogljičnem odtisu.

SKRBNO POTUJEM IN NAJRAJE SVET PEŠ RAZISKUJEM

ZELENA DEJANJA

Vsaka pot nam prinaša doživetja. Izberem tisto, ki je planetu najbolj prijazna.

Manj avtomobilov pomeni več zelenih površin, igrišč, manj hrupa in tudi manj nevarnosti.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Naše potovalne odločitve imajo neposreden vpliv na okolje.
- Trajnostna izbira pogosto pomeni tudi bolj sproščeno potovanje, saj lahko na ta način uživamo v ogledu okolice.
- Promet zavzema velik del urbanega prostora. V mestih, kjer se zmanjša odvisnost od avtomobilov, se lahko prostor preoblikuje v parke, igrišča in družabne površine.
- Manj prometa pomeni tudi manj hrupa, boljšo kakovost zraka in več varnosti za otroke in pešce.

SKRBNO POTUJEM IN NAJRAJE SVET PEŠ RAZISKUJEM

DODATNI NAMIGI

Med vožnjo ne smetim skozi okno.

- Narava ni koš za smeti. Odpadki, odvrženi iz vozila, lahko ostanejo v naravi zelo dolgo in predstavljajo nevarnost za živali ter ekosisteme.
- Tudi majhen odpadek, kot sta embalaža ali cigaretni ogorek, lahko povzroči veliko škodo ali celo požarno nevarnost.

Ko čakamo, ugasnemo motor avtomobila.

- Motor v prostem teku še vedno porablja gorivo in ustvarja izpuste, čeprav se vozilo ne premika. Če motor ugasnemo že po nekaj deset sekundah čakanja, zmanjšamo porabo goriva in emisije škodljivih plinov. To je majhen ukrep, ki pa ima velik učinek, če ga uporablja veliko ljudi.

SKRBNO SE PREHRANJUJEM IN ZDRAVJE VZDRŽUJEM

ZELENA DEJANJA

Malico za na pot pripravim doma v trajni posodici.

***Na izlet grem vedno s svojo stekleničko.
Ko mi zmanjka vode, poiščem najbližjo pipo
ali pitnik.***

***Odpadno hrano odložim v biološki zabojnik
ali na kompost.***

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Sendviče in prigrizke lahko pripravimo doma in damo v posodico za malico. Tako bo malica ostala sveža, ustvarjenih pa bo manj odpadkov.
- Doma pripravljena hrana običajno vsebuje manj dodatkov in sladkorja. S tem hkrati skrbimo za okolje in zdravje.
- Pijača v plastenkah ustvarja nove odpadke.
- S sladkimi pijačami zaužijemo preveč sladkorja, plastenke pa v pijačo prepuščajo mikroplastiko.
- Večina slovenskih krajev in mest ponuja pitno vodo na javnih pitnikih. Tam si lahko vodo natočimo v lastno stekleničko ali pa se odžejamo.
- Biološki odpadki ob razgradnji na odlagališčih proizvajajo metan, ki je toplogredni plin z zelo močnim vplivom na podnebne spremembe.
- Če pravilno kompostiramo in recikliramo, se lahko biološki odpadki spremenijo v koristen kompost, ki izboljša zemljo in zmanjša potrebo po umetnih gnojilih.

SKRBNO SE PREHRANJUJEM IN ZDRAVJE VZDRŽUJEM

ZELENA DEJANJA

Spoštujem hrano in si na krožnik nadevam le toliko, kolikor lahko pojem.

Vem, da najboljša hrana zraste blizu nas in takrat, ko je njen letni čas. Jem lokalno in sezonsko.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Na svetovni ravni se zavrže približno tretjina vse pridelane hrane. To pomeni ogromno izgubo vode, energije in dela, potrebnega za njeno pridelavo.
- Z bolj premišljeno rabo hrane zmanjšujemo odpadke in hkrati razvijamo odgovoren odnos do virov.
- Lokalna in sezonska hrana ima krajšo transportno pot. Poleg tega je pogosto bolj sveža in ohrani več hranilnih vrednosti, saj ne potrebuje dolgotrajnega skladiščenja.

SKRBNO SE PREHRANJUJEM IN ZDRAVJE VZDRŽUJEM

DODATNI NAMIGI

Poskusim tudi rastlinske obroke.

- Pridelava rastlinske hrane ima praviloma bistveno manjši okoljski odtis kot pridelava mesa, saj porabi manj vode in energije.
- Že nekaj brezmesnih obrokov na teden lahko občutno zmanjša vpliv prehrane na okolje.

Ostanke hrane uporabim za nov obrok.

- Ponovna uporaba ostankov hrane zmanjšuje količino odpadkov in spodbuja ustvarjalnost v kuhinji.
- Ali ste vedeli, da lahko iz starega kruha naredimo drobtine, iz odvečnega pire krompirja pa njoke?

Hrano pravilno shranjujem.

- Pravilno shranjevanje bistveno podaljša obstojnost hrane in preprečuje kvarjenje.
- Z zmanjšano količino zavržene hrane prihranimo denar.

SKRBNO DELUJEM IN DRUŽBO RAZVESELJUJEM

ZELENA DEJANJA

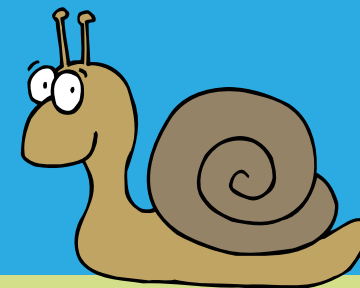
Najboljša zabava je druženje s prijatelji na prostem.

Na prireditvah smo prijazni drug do drugega in do okolja.

Spoštujem naravo in vse ljudi, saj smo vsi del skupnosti.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Način preživljanja prostega časa vpliva na posameznika, skupnost in okolje.
- Aktivnosti na prostem pogosto krepijo zdravje, dobro počutje in socialne vezi, hkrati pa imajo manjši okoljski odtis kot potrošniške oblike zabave.
- Prijazno in spoštljivo vedenje ustvarja varno in prijetno okolje za vse udeležence.
- Na prireditvah se srečuje veliko ljudi, zato ima vsak posameznik vpliv na vzdušje in skupno izkušnjo.
- Spoštovanje okolja (npr. pravilno ravnanje z odpadki, varovanje prostora) je del odgovornega sodelovanja v skupnosti.
- Pobiramo odpadke, ločujemo smeti, izbiramo bolj naravne in zdrave stvari.
- Odnos do narave in okolja se začne s spoštovanjem vseh ljudi. Smo spoštljivi in prijazni.

SKRBNO DELUJEM IN DRUŽBO RAZVESELJUJEM

ZELENA DEJANJA

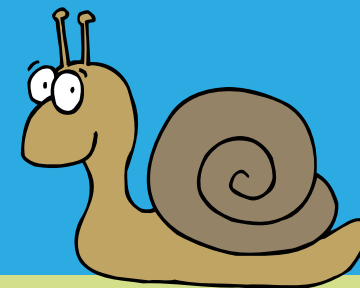
K dobrim dejanjem spodbujam tudi druge!

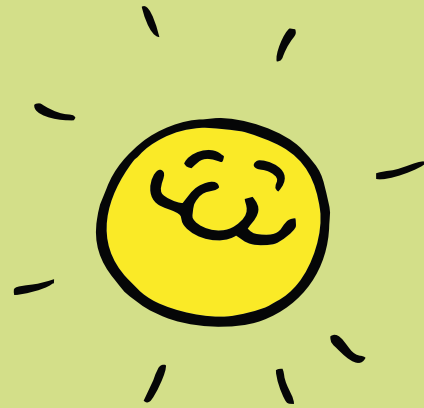
Skrbim zase, prijatelje, družbo, svet in tako je lepši naš planet.

IZHODIŠČA ZA POGOVOR

- Tudi jaz imam svoj glas in moč, da povem, kaj je prav in kaj ne!
- Pozitivna spodbuda, pohvala in zgled so pogosto bolj učinkoviti kot kritika.
- Družbeni vpliv je močan – ko nekdo začne ravnati odgovorno, ga pogosto posnemajo tudi drugi.
- Bodimo dober zgled.

- Skrb za okolje je povezano s skrbjo za zdravje, odnose in kakovost življenja.
- Trajnostno ravnanje ne vpliva le na naravo, ampak tudi na dobrobit ljudi v skupnosti.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

PUP
Saubermacher

